

Willem van Zuylen.

iets te zeggen van Van Zuylen's kunst, is het hem niet wel mogelijk zich aan de sterke indrukken uit die, prettige, dagen van bespreken te onttrekken en te vergeten hoe Van Zuylen daar zelf, in eenvoud, pronkte met zijn bewogen leven, genóót van zijne woelige herinneringen en hoe hij zèlf in zijn leven verklaringen zocht en ook vond voor dingen die hem in zijn kunst gebeurd waren.

Als J. Eduard de Vries, bij wien Van Zuylen, — jongen van achttien jaar nog, — herhaaldelijk om een engagement gevraagd had, niet tenslotte in een bui van toeschietelijkheid hem even had aangehoord en toen maar genomen, dan zou Van Zuylen koksjongen geworden zijn en later hofmeester en méér, op een zeilboot, of planter ergens in Indië. Dat de kunst, waarvoor hij de gaven als kostelijk bezit in zich had, hem tenslotte toch weer zou hebben overmeesterd, hij dacht er niet aan.

„Ik had een gevoel in me, zoo zegt hij in zijn auto-biografie, dat het nu voor goed met alle mooie vooruitzichten gedaan zou wezen. Ik zou gaan varen, misschien kok worden, mijn leven lang zwerven in verre landen, ik zou nooit meer op de planken komen, nooit meer vriendelijke woorden van Driessens krijgen, nooit meer zijn in de verrukkelijke komediantenwereld, voortaan zou ik leven tusschen matrozen, van hen zeemansliedjes leeren zingen en de Yankee-doodle dansen en pijpjes rooken en tabak pruimen, 't was uit met Van Zuylen. . . .” Dit accepteerde hij dus en hij zegt er bij:

„Die zekerheid deed me heelemaal geen verdriet, in een volslagen apathie zag ik de toekomst aan, ik had gedaan wat ik kon, maar alles was tegen me geweest. Eén van de twee mogelijkheden, ik had kunnen slagen en niet kunnen slagen. 't Laatste was gekomen, goed, ik had het slechts te accepteren.”

Rustiger kan men zeker al niet voor een gebroken kunstcarrière staan. Maar dan toch weer, wat een moed! Als Morrien ruzie heeft met den directeur, speelt Van Zuylen 's avonds zijn rol-Mariquat, die hij in twee en een half uur had gestudeerd . . . na eerst ferm te hebben gegeten.

En als „Orpheus in de Onderwereld” gaan

zal, vraagt hij, de figurant, leukjes om een hoofdrol. Die hij krijgt en met succes vervult.

Als veel later, zijn finantieën hersteld moeten worden begint hij iets, dat, „naar hij wel eens gehóórd heeft,” Coquelin deed: hij gaat monologen zeggen. Het slaat in, en hij wordt de meest populaire „voordrager” van Nederland.

Geluk heeft hij in deze, en zoo nog tallooze gewaagde ondernemingen, altijd gehad, maar hij durfde ze toch aan, durfde, onvervaard.

Er over napratend, jaren later, haalt hij

ze in zijn biographie aan, niet om ermee te geuren, niet om te bewijzen hoe groot zijn kunstvermogen was, maar zéér eenvoudig als gebeurtenissen in zijn leven, zonder enig verband met zijn kunst.

En geen oogenblik rept hij van eenige aarzeling. Hij denkt niet na: zou het wel lukken, hij doet het. Als hij, in dagen van bittere armoê, iets ermee verdienen kan, gaat hij choleralijders oppassen en hij vraagt niet: heb ik óók geen kans de ziekte te krijgen?

Zoo stond hij tegenover zijn kunst, kalm,